

SROVNÁVACÍ PEDAGOGIKA
(program kurzu pro PS 2004)
ÚPV FF MU, Milada Rabušicová

(1) 4. 10. 2004

Postavení srovnávací pedagogiky v rámci pedagogických věd, synchronní a diachronní pohled, předmět jejího zkoumání, smysl a užití. Infrastruktura srovnávací pedagogiky, metody srovnávací pedagogiky (Unesco, OECD, Světová banka, CESE, IEA, IBE, IIEP, základní publikace, časopisy).

(2) 11. 10. 2004

Teorie srovnávací pedagogiky (Teorie uplatňované ve srovnávacích studiích: teorie konvergence, teorie strukturálního funkcionalismu, teorie kulturního kapitálu, teorie sociální kontroly, marxistická teorie, modernizační teorie, teorie závislosti, teorie legitimacy, ekonomická teorie).

(3) 18. 10. 2004

Typologie světových vzdělávacích systémů (Modely založené na systému sociální stratifikace, modely založené na identifikaci a srovnávání klíčových momentů vnitřní struktury VVS, ekonomická typologie VVS).

(4) 25. 10. 2004

Typy a příklady realizovaných srovnávacích studií (IEA: T. Husén, N. Postlethwaite: Srovnání výsledků v matematice a v přírodních vědách, TIMSS, RLS, OECD: PISA, PIRLS, metodologická úskalí těchto studií).

(5) 1. 11. 2004

Pohled na evropský kontext výchovy a vzdělávání (Charakteristika 60., 70., 80. a počátku 90. let s důrazem na vliv sjednocovacích snah na evropské školství, role školy v Evropě, profesionalizace, standardy, kurikulum, financování, W. Mitter, T. Husén, W. D. Halls).

(6) 8. 11. 2004

Pohled na světové trendy ve výchově a vzdělávání v kontextu konkrétních podmínek demografických, ekonomických, technických a technologických, etnických, náboženských a ekologických (Prognózy vývoje výchovy a vzdělání, důsledky očekávaného vývoje pro školství: ekonomická náročnost, požadavky na učitele, počty učitelů, využívání techniky apod., srovnání mezinárodních ukazatelů vzdělání – UNESCO, OECD: Education at a Glance).

(7) 15. 11. 2004

Výchova a vzdělávání v rozvojových zemích, negramotnost a funkční negramotnost jako celosvětový problém (Dva základní ukazatele úrovně vzdělání v rozvojových zemích: délka povinné školní docházky a procento gramotných dospělých osob, vymezení pojmu gramotnost a funkční gramotnost, kampaně za gramotnost ve 20. století, otázky funkční gramotnosti u nás, Jonathan Kozol, výsledky prvního Mezinárodního výzkumu funkční gramotnosti – IALS 1995, SIALS 1998 a česká účast v něm).

(8) 22. 11. 2004

Vzdělávací politika v různých systémech, školské reformy a jejich priority posledních desetiletí (H. Landsberger: Mezinárodní srovnávací výzkum vzdělávací politiky, rozsah a postavení státních, soukromých a církevních škol). Řízení a financování školství (Centralizační a decentralizační tendence, autonomie škol, otázky kontroly a inspekce, školské zákony, filozofie trhu ve školství, financování školství podle statistik OECD a UNESCO – srovnání).

(9) 29. 11. 2004

Srovnání stavu a vývojových trendů v českém preprimárním, primárním a nižším sekundárním vzdělávání s vývojem ve vyspělých zemích (Statistiky ČR + statistiky EU, OECD a UNESCO).

(10) 6. 12. 2004

Srovnání stavu a vývojových trendů v českém vyšším sekundárním vzdělávání s vývojem ve vyspělých zemích (Statistiky ČR + statistiky EU, OECD a UNESCO).

(11) 13. 12. 2004

Srovnání stavu a vývojových trendů v českém terciárním vzdělávání s vývojem ve vyspělých zemích (Statistiky ČR + statistiky EU, OECD a UNESCO).

Literatura:

- A Decade of Reforms at Compulsory Education Level in the European Union (1984-94). EURYDICE, The Information Network on Education in Europe, Brusel 1997.
- Analýza vzdělávací politiky 1999, Ústav pro informace ve vzdělávání, Praha 2000.
- Education at a Glance. OECD Indicators 1998. OECD, Paris 1998. *(a další)*
- Halls, W., D. (Ed): Comparative Education. Contemporary Issues and Trends. Jessica Kingsley Publishers, Unesco, 1990.
- Husén, T., Tuijnman, A., Halls, W.D. (ed): Schooling in Modern European Society. A Report of the Academia Europaea. Pergamon Press, Oxford 1992.
- Jůva, V., Liškař, Č.: Úvod do srovnávací pedagogiky. SPN, Praha, 1982.
- Pol, M., Rabušicová, M.: Správa a řízení škol: Rady škol v mezinárodní perspektivě. Paido, Brno 1996.
- Pre-school and Primary Education in the European Union. EURYDICE, Brusel 1994.
- Průcha, J.: Vzdělávání a školství ve světě. Portál, Praha 1999.
- Rabušicová, M.: Negramotnost jako celosvětový problém. Pedagogika, č. 3, 1990.
- Rabušicová, M.: K současným diskusím o školství ve Spojených státech amerických. Pedagogika, č. 3, 1993.
- Rabušicová, M.: Hlavní témata, otázky a problémy vzdělávací politiky v moderní evropské společnosti v 60. až 90. letech 20. století. In: Sborník prací filozofické fakulty brněnské univerzity, řada pedagogická, U3, Brno 1999.
- Rabušicová, M.: Gramotnost: staré téma v novém pohledu. Masarykova univerzita a Georgetown, Brno 2002.
- Učení je skryté bohatství. Zpráva mezinárodní komise UNESCO „Vzdělávání pro 21. století“. PdF Univerzity Karlovy, Ústav výzkumu a rozvoje školství, Praha 1997.
- Váňová, M.: Teoretické a metodologické otázky srovnávací pedagogiky. PdF UK, Praha 1998.
- Vyučování a učení. Cesta k učící se společnosti (Bílá kniha o vzdělávání a odborné přípravě). Učitelské noviny – Gnosos, Praha 1997.
- Walterová, E., Ježková, V.: Vzdělávání v zemích Evropské unie. PdF UK, Centrum evropských studií, Praha 1997.
- Walterová, E. a kol.: Objevujeme Evropu. PdF UK, Centrum evropských studií, Praha 1997.
- Walterová, E.: Kurikulum, proměny a trendy v mezinárodní perspektivě. MU, Brno 1994
- World Education Report, 1991. Unesco. Paris. *(a další)*
- Zprávy o národní politice ve vzdělávání, Česká republika. OECD, Paris 1996.
- Přednášky + časopisy (např. přílohy Učitelských novin)
- Informace z Internetu: EURYDICE a další